

Beszámoló

A Habitat For Humanity „Elsőként Lakhatást” programjáról

A program előzményei

A Habitat, a Twist Olivér Alapítvány és Újpest Önkormányzata 2013-ban indított közös programot közterületen (dunai árterületen) élő hajléktalan emberek lakhatási helyzetének javítása érdekében. Az első évben (2014-ben) öt Újpesti lakás felújítása zajlott a program keretében, ahova Újpest területén, a Duna árterében élő hajléktalan emberek költöztek be a felújítást követően. Ebben az első időszakban a program más rendszerben működött, mint a későbbiekben: a lakásokat szerződött kivitelezők segítségével újítottuk fel, a szociális munkát pedig megosztva biztosította a Twist Olivér Alapítvány és kerületi Családsegítő Szolgálat. A lakásokba egy egyedülálló hölgy, két egyedülálló férfi és két pár költözött be 2014 nyara és ősze folyamán. A program a kiemelten nehéz célcsoportot segített biztonságos lakhatáshoz jutni és nagyon tanulságos tapasztalatokkal szolgált a későbbi programok tervezéséhez is.

Két és fél évvel a beköltözés után mindössze egy lakásban lakik az eredeti bérlő, ugyanakkor az is világos, hogy nem a lakhatással kapcsolatos nehézségek vezettek a bérleti jogviszonyok megszűnéséhez. Az egyedülálló hölgy jelenleg is bérlője a lakásának, és bár sok egészségügyi problémával küzd, kitartóan törekszik a lakása csinosítására is. Egy egyedülálló férfi a lakásbérleti szerződés megkötését követően hamarosan eltűnt. Úgy gondoljuk, hogy ő nem tudta vállalni azt a változást, ami a lakásban éléshez szükséges. Egy pár súlyos alkoholproblémával küzdött, ami egy idő után lehetetlenné tette a velük való együttműködést a segítők számára. Végül a pár hölgy tagja elhunyt, a férfi tagja pedig felszólításra elhagyta a lakást. A másik pár szintén súlyos addiktológiai és egészségügyi problémákkal küzdött. Az ő életükben a pár férfi tagjának betegsége okozott fordulópontot, akinek 2016 tavaszán olyan súlyosra fordult az állapota, hogy tartós ápolási otthoni elhelyezése vált indokolttá. Párja sokáig küzdött a bérleti jogviszony fenntartásáért, de egyedül nem tudott boldogulni. Egy egyedülálló férfi néhány hónapja hunyt el súlyos egészségügyi problémái következtében.

Így az eredeti 7 bérlőből 2 fő elhunyt, 1 fő tartós ápolásra szorul élete végéig, 2 fő ismét hajléktalan lett, 1 fő ismerősöknél lakik, 1 fő pedig továbbra is a lakás bérlője.

Kétoldalú együttműködési megállapodás megkötése

A Habitat For Humanity és Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata 2015 áprilisában kötött együttműködési megállapodást az „Elsőként Lakhatást” program közös megvalósítására.

Az együttműködési megállapodás keretében 2015 és 2016 folyamán összesen hat önkormányzati szociális bérlakás kapcsán működöttünk együtt. Öt lakás esetében végzett a Habitat műszaki felújítást, egy lakás a korábbi együttműködés keretében került felújításra, így csak karbantartási munkák voltak szükségesek az új bérlők beköltözését megelőzően. A program keretében eddig két fiatal pár, egy édesanya és felnőtt fia, és három egyedülálló férfi – összesen kilenc fő – talált új otthonra hosszas (közterületi) hajléktalanság után. A program során kiemelkedően jó együttműködést sikerült kialakítani a partnerek és a társszervezetek között.

A lakások kiválasztása, és felújítása

A programunkba kerülő lakások kiválasztása során szorosan együttműködtünk az Önkormányzat Szociális Főosztályával, valamint az Újpesti Vagyonkezelő Zrt. munkatársaival. A felújítandó lakások kijelölése során komplex szempontrendszert alkalmaztunk, melyet a szereplők közösen dolgoztak ki. A kiválasztás során szerepet játszottak műszaki szempontok, a leendő bérlők szociális szempontjai, valamint költségvetési korlátozások is.

A felújítási terveket a Habitat műszaki szakemberei és az UV Zrt. képviselői közösen dolgozták ki. A megvalósítás során minden esetben az UV Zrt. szakemberei végezték el a veszélyes üzem körébe tartozó munkálatokat (pl. gázhálózati munkák és elektromos hálózat felújítása) és a kémény felújítási munkákat. A többi munkálatot a Habitat végezte helyi és külföldi önkéntesek segítségével a leendő bérlők bevonásával, valamint – ahol szükséges volt – külső szakembereket, vállalkozókat bevonva. A felújítást lezáró műszaki átadás során az elvégzett munkálatokat az UV Zrt. szakemberei ellenőrizték. Ilyen módon a Habitat és az UV Zrt. szakemberei folyamatosan kapcsolatban álltak, együttesen dolgoztak a lakások teljes műszaki felújításán. Általában a munkálatok között szerepelt az elektromos rendszer korszerűsítése, a fűtési rendszer felújítása, a vízhálózat cseréje, több esetben teljesen új vizesblokk kiépítése, a nyílászárók karbantartása, vagy cseréje, a hideg és melegburkolatok szükség szerinti felújítása, a falak festése, és egyes esetekben a hőszigetelés is. A felújítás eredményeként a lakások teljeskörűen megújultak, korszerűbbek és energiatakarékosabbak lettek. Ez egyfelől értéknövekedés az Önkormányzat számára, másfelől megtakarítás a leendő bérlők számára, hiszen a korszerűbb otthonok alacsonyabb közüzemi költséget is jelentenek számukra.

A bérlők kiválasztása, és segítség a beilleszkedésben

A program keretében korábban tartósan közterületen élő, újpesti hajléktalan embereket és párokat segítettünk megfizethető, tartós lakhatáshoz jutni. A hajléktalan emberekkel a Twist

Olivér és a Léthatáron Alapítványok munkatársainak segítségével kerültünk kapcsolatba. A jelentkezők a szociális munkások segítségével pályázatot nyújtottak be. A program szociális munkása és a program menedzsere személyesen is meghallgattak minden jelentkezőt. A pályázati dokumentumok és a személyes beszélgetés alapján végül egy háromtagú bizottság választotta ki azokat a jelentkezőket, akiket bérlőként ajánlottunk az Önkormányzat számára. A lakások bérbeadásáról – a Habitat ajánlását figyelembe véve – a Népjóléti és Lakásügyi Bizottság döntött.

A program ügyfeleit a Habitat szociális munkása segítette már a felújítás időszakában is. A leendő bérlőket – lehetőségeikhez és képességeikhez mérten – bevontuk a felújítási munkálatokba. A lakásokban végzett munka és az önkéntesekkel közös tevékenység nagyon fontos segítséget jelentett a korábban hosszú időn át hajléktalanként élő ügyfeleink számára: megtapasztalták az önkéntesek önzetlenségét, ismét sajátjukként tekinthettek egy lakásra.

A szociális munkás végig támogatta ügyfeleinket a bérleti szerződések megkötését megelőző, és az azt követő adminisztratív feladatokban is. A folyamat során sok segítséget kapott a Szociális Főosztály munkatársaitól. Az ügyintézésel párhuzamosan segített kialakítani az új életritmust, támogatta a lakás fenntartásával és a háztartásvezetéssel kapcsolatos nehézségeket áthidalását. Ha szükség volt rá, akkor más szakembereket (pl. pszichológust, addiktológust) is bevontunk ügyfeleink segítségébe. 2016-ban rendszeres csoportfoglalkozásokat is szerveztünk ügyfeleink számára, ahol megoszthatták egymással az éppen aktuális nehézségeiket, örömeiket, támogathatták egymást a nehezebb időszakokban. Ezt az intenzív segítséget a beköltözéstől egy évig tudjuk biztosítani ügyfeleink számára, de ezt követően is szívesen segítünk, ha hozzánk fordulnak.

A 2015 karácsonyán lakásba költözött hat ügyfelünk közül jelenleg mindenki tudja fizetni a lakhatással járó kiadásokat. Egy ember kivételével mindannyian beilleszkedtek a lakókörnyezetükbe, sikeresen építették újra az életüket új otthonukban. Egy ügyfelünk – bár a lakással kapcsolatos kötelezettségeit mindig pontosan teljesíti – sajnos folyamatos konfliktusban van a szomszédaival. Mi bízunk benne, hogy további segítséggel képes lesz ő is rendezni a viszonyt a többi bérlővel. A 2016 karácsonyán lakásba költözött ügyfeleink még csak néhány hónapja élvezik az új otthonuk biztonságát. Ennek ellenére már most sokat változott az életük, biztonságosabb munkalehetőséget találtak, takarékoskodni kezdtek. A szociális munkással mindannyian folyamatosan együttműködnek.

Bízunk benne, hogy a programunk eredményeként ügyfeleink még sok éven át élhetnek felújított, biztonságos, megfizethető otthonaikban. Nagyon fontos eredménynek tartjuk az Önkormányzattal kialakult jó együttműködést is, ami lehetővé teszi, hogy az esetleges nehézségeket folyamatosan megbeszéljük, közös megoldásokat keressünk.

Az együttműködés és eredményeink

A Habitat a 2013-14-ben megvalósított programja eredményeit figyelembe véve 2015-ben új együttműködést indított Újpesten. Az elmúlt két év folyamán kidolgozott új működési mód hatékonynak bizonyult.

A Habitat munkatársainak és a Szociális Főosztály dolgozóinak szoros együttműködése lehetővé tette, hogy a sikerekről és a nehézségekről gyorsan és a közvetlenül egyeztessünk. A közös munka során mindig a legmegfelelőbb megoldást keresve tudtunk egyeztetni.

A Habitat műszaki szakemberei és az UV Zrt kollégái a felújítások során folyamatosan egyeztettek, így a felújítások zökkenőmentesen tudtak megvalósulni. A különféle munkafolyamatok megosztása és megvalósítása terén mindig sikerült megfelelően egyeztetni.

Az Önkormányzat minden esetben segítőkész volt a Habitat támogatóival való együttműködésben, valamint a program nyilvánosságának biztosításával kapcsolatban is. Ez tette lehetővé, hogy közös sajtóeseményekkel népszerűsítsük a programunk céljait és eredményeit.

Berki Krisztián a programunk nagyköveteként pótolhatatlan segítség volt abban, hogy minél több ember értesüljön az „Elsőként Lakhatást” program céljairól és általában a hajléktalan emberek nehézségeiről.

Összességében nagyon sikeresnek tartjuk az elmúlt két év együttműködését. Nagyon köszönjük az Önkormányzat támogatását.

HFH International
Hungary Nonprofit Kft.

1065 Budapest
Hajós u. 9. IV/16.

Adószám: 18922118-2-42

Szegfalvi Zsolt
ügyvezető igazgató
Habitat for Humanity Magyarország